

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/1014, 2023/1261
Toplantı Tarihi/Sayısı : 28.12.2023/40
Karar Numarası : 2023/1147
Başvuran : D. D.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Zile M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvurana rızası dışında kantin alışverişi yaptırıldığı ve bu durumdan şikâyetçi olduğu için ailesi ile görüştürülmediği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, 2023/1014 nolu başvuru dilekçesinde özetle;

a. Bulunduğu koğuştta bazı kişiler tarafından her ay tütün ve farklı tüketim ürünlerini içerecek şekilde 400 TL değerinde alışveriş yaptırıldığını,

b. Koğuştta 1000 TL karşılığında kuş satışının yapıldığını, Kurum İdaresine durumu bildirmesine rağmen bir işlem yapılmadığını,

c. Kendisinin farklı bir koğuşa alındığını, dilekçe yazan kişilerin farklı kurumlara nakledildiğini, söz konusu iddiaları ailesine iletmesi üzerine ailesi ile görüştürülmediğini ileri sürmekte ve mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir.

3. Başvuran, 2023/1261 nolu başvuru dilekçesinde özetle; yaşlı ve engelli olan annesi ile annesinin refakatçisinin açık görüşe geldiğini ancak kendisi ile görüştürülmediğini, bu durum üzerine annesinin savcılıktan izin alarak ertesi gün görüşe geldiğini ileri sürmekte ve 2023/1014 nolu başvurusundaki iddialarını yinelemektedir.

4. Muhatap Zile M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın koğuştta sorun yaşadığını belirtmesi üzerine psikolog odasında görüşme yapıldığını, başvuranın iddiaları üzerine araştırma başlatıldığını ve başvuranın güvenliği açısından odasının değiştirildiğini,

b. Başvuranın zorla alışveriş yaptırıldığını iddia ettiği kişiler hakkında disiplin soruşturması başlatıldığını, yapılan araştırma neticesinde disiplin cezası verilmesine yer olmadığına dair karar verildiğini,

c. Başvuranın iddiaları hakkında tanık olarak gösterdiği mahpuslarla görüşme yapıldığını, mahpusların başvuranın iddialarını reddettiklerini, koğuşt içerisinde çay, şeker, temizlik malzemesi gibi ortak giderler olduğunu ve bu giderleri payı oranında karşılamaşının başvurandan talep edildiğini, başvuranın koğuştun ortak malzemelerini kullandığını ancak giderlere katılmak istemediğini, kuş satıldığı iddiasını reddettiklerini,

ç. Başvuranın kantinden satın aldığı eşyaların tespiti üzerine odasına gidildiğini, başvuranın kantin fişleri ile

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

odasındaki eşyaların karşılaştırılarak eşyaların kendisinde bulunduğu tespit edildiğini ve tutanak altına alındığını, başvurandan imza atmasının talep edildiğini, başvuranın imza atmaktan imtina ettiğini, ani hareketle kâğıdı alıp yırttığını, yırtılan kâğıdın toplandığını ve ekte fotoğrafının sunulduğunu, başvuranın bu davranışı sonrası hakkında disiplin soruşturması başlatıldığını,

d. Başvuranın odasının 15/2/2023 tarihinde değiştirildiğini ve görüş günlerinin 17/2/2023 tarihinde saat 10.00-10.45 arasında olduğunu,

e. Başvuranın 17/2/2023 tarihinden itibaren olmak üzere sesli ve görüntülü görüşme kayıtları ile 10/2/2023-14/6/2023 tarihleri arasında başvuranın ailesinin Kuruma geliş ziyaretlerini gösteren belgelerin ekte sunulduğunu belirtmektedir.

5. 6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca muhataptan alınan cevap, görüşü alınmak üzere başvurana iletilmiş ve yazılı görüşü talep edilmiştir. Başvuran yazılı görüş talebine herhangi bir yanıt vermemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumun; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

7. Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması*" gerekmektedir.

9. Aynı Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesine göre;

"(1) *Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*

(2) *Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. Ceza infaz kurumlarında kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği

gibi yönetimsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumundaki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz kurumu görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (Avrupa İşkence ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin nlenmesi Komitesi (CPT) 2.Genel Rapor, Hapsedilme, para.44).

12. Başvuran tarafından ileri sürülen kötü muamele konusundaki iddialar ise uygun delillerle desteklenmelidir. İddia edilen olayların gerçekliğini tespit etmek için, her türlü şüpheden uzak, makul kanıtların varlığı gerekir. Bu nitelikteki bir kanıt, yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilemeyen birtakım karinelerden de oluşabilir. Bu bağlamda kanıtlar toplanırken tarafların takındıkları tutumlar dikkate alınmalıdır. Ancak bu uygun koşulların tespiti halinde bir kötü muamelenin varlığından bahsedilebilir (Anayasa Mahkemesi, *Cezmi DEMİR ve Diğerleri*, B. No: 2013/293, 17/7/2014, para. 95).

13. Somut olayda başvuran rızası dışında kantinden eşya satın aldırıldığını, bu durumu bildirmesi üzerine ailesi ile görüştürülmediğini ileri sürmektedir. Muhatap İdare ise başvuranın iddiaları üzerine araştırma başlatıldığını, başvuranın güvenliğini sağlamak için odasının değiştirildiğini belirtmektedir. Bu kapsamda koğuştaki mahpuslarla ile başvuranın iddialarına tanık gösterdiği mahpusların dinlendiğini, tanıkların tamamının başvuranın koğuşun ortak giderlerine katılmadığını ama eşyalarını kullandığı yönünde ifadeler verdiğini belirtmiş ve tutulan tutanaklar ile kararların birer örneğini iletmiştir.

14. Muhatap İdare, başvuranın ailesi ile görüş yapamadığını iddiası hakkında ise başvuranın koğuşu değiştiği için görüş gününün değiştiğini belirtmiş, başvuranın açık ve kapalı görüş ile sesli ve görüntülü görüşme yaptığına ilişkin belgeleri iletmiştir.

15. Somut dosyadaki belgeler kapsamında; başvuranın iddialarını kendi gösterdiği tanıklar dhil olmak üzere koğuştaki diğer mahpusların reddettiği, başvuranın koğuşun ortak eşyalarını kullandığı ancak ortak giderlere katılmak istemediği, ailesiyle de açık ve kapalı görüş ile sesli ve görüntülü görüşme gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır. Bu kapsamda başvuranın iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUğUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

28/12/2023 tarihinde, OY BİRLİğİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye